

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
 בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
 שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

זה דמיון. הכל טוב!

תכניות, והולכים להם לכל מיני מקומות יחד, וקונים לעצמם ממתקים, ורק אותי הם משאירים בחוץ! מה עשיתי להם? מדוע לא משתפים אותי? גם בהפסקה ראיתי אותם יחד משוחחים בסודות ובגאווה, ואינם רוצים שאקשיב לדבורם ומסתירים ממני דברים...

"זה כואב לי! זה מזעזע את לבוי! אין לי כח למשחקי כבוד וחברים גאותנים שפאלה! לא עשיתי להם כלום!"

כעבר יום, נגש אליו דודי בחיור ושאל אותו בפליאה: "מדוע אינך מגיע גם אתה לחברת 'חלקנו'? זה חברה חדש שנפתח על יד ביתך בו כל ילד המספר שלוש התגברות שהיו לו, מקבל מתק. פעם הלכתי לשם, קבלתי 'קרמבו' ופגשתי שם את נחמן ומרדכי ואחר כך גם הגיע שלומי. מה אתה, חשבת שגם אתה שמעת על כך?"

השתומם מנחם והתבייש: "אף אחד לא חושב עלי רע. לא מדבר עלי. לא שונא אותי. אף חבר אינו מתפון ואינו מרכב עלי דבורים רעים. סתם השחירו דמיונותי את מחשבותי ועשו קולות ורעשים כאלו כלם שונאים אותי. הבין מנחם כי לילה הפונה הדמיונות שאף אחד לא אוהב אותו, 'היום' הוא הגלוי שהכל שקר. והפחד והדמיון אינם אמת וזהו 'ושחך היום מן הלילה'. כשהיום מגיע, דהינו כשרואה את הטוב שה' עושה עמו אזי שוחק על כל מה שדמיון כשהיה לילה, ובאמת אינו קים כלל כל הדמיונות וזה ש"אין ללילה שם כשהיום מגיע" כי הכל דמיון!

למדנו במעשה: בלילה בא איש-היער ונתן להם לאכל ולשתות, וישנו שם. לפנות בקר שמעו קול 'חוכא גדולה' עד שכל האילנות היו רועשים ומזדעזעים, והעבד של בן המלך האמת הסיתו שישאל את איש היער "מה זאת". ושאלו: "מהו קול החוכא הגדולה הזאת סמוך לבקר?" השיב לו איש היער: "זהו חוכא שהיום שוחק מן הלילה, שהלילה שואלת את היום: מדוע כשאתה בא, אין לי שם? ואזי היום שוחק ועושה חוכא גדולה ואחר כך נעשה יום!"

למוד נפלא לומדים אנו. דמיונות גדולות יש לנו בראש: קולות, רעשים, שמועות, מחשבות, ראיות, אכזבות עד שפעמים רבות מזדעזעים אנו מכך מאד, ונפשנו נחלשת ונשברת מכך. לפתע בא הבקר, 'היום', ומגלה לנו שהכל דמיון ושקר, ואין לו ללילה המפחיד הזה שם כלל. הקולות נעלמות והרעשים מתפוגגים ונשכחים.

בראש חדש לאחר ששב מנחם לביתו, הלך לחנות הספרים. בדרך פגש את שלומי חברו כש'קרמבו' בידו. שוחח עמו וספר לו שפעת הולך לחנות הספרים. כששב, ראה את חבריו דודי, נחמן ומרדכי הולכים יחד ומשוחחים יחד. ומה בידם? קרמבו! חיה אליהם מנחם והזדרז לביתו.

למחרת עת יצאו התלמידים להפסקה בחיידר, ראה אותם משוחחים בפנה. שלומי ודודי מרדכי ונחמן שוחקים להנאתם ומחייכים זה לזה.

שב מנחם לפתה הוריד את ראשו בין ידיו והתאפק מלבכות. בהגיעו לביתו התפרץ בבכי קולני בפני אמו: "הם לא חברים שלי! הם לא אוהבים אותי! הם עושים להם

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו (5)

שמע כל זה שספר לו האדם של הסוס, שהוא עכשו עבדו ושתק) ואמר: אראה ואתישב איך לנהוג עם זה.

בלילה בא האדם היער הנ"ל ונתן להם לאכל ולשתות, ולנו שם. לפנות בקר שמעו קול החוכא הגדולה מאד, כנ"ל, עד שפל האילנות היו רועשים ומזדעזעים, כנ"ל. והסיתו (הינו העבד הסית את בן המלך האמת, שהוא אדונו) לשאל את אדם היער מה זאת, ושאלו: מה קול החוכא הגדולה הזאת סמוך לבקר? השיב לו: זהו חוכא, שהיום שוחק מן הלילה, שהלילה שואלת את היום: מדוע כשאתה בא, אין לי שם? ואזי היום שוחק ועושה חוכא גדולה, ואחר-כך נעשה יום; וזהו קול החוכא הנ"ל. ונפלא בעיניו, כי זהו ענין פלא, שהיום שוחק מן הלילה.

בבקר חזר האדם היער והלך לו, והם היו אוכלים ושותים שם. בלילה חזר ובא, ואכלו ושתו ולנו.

והיה מתאנח וגונח: איך באתי למדה כזו, להיות עבד. שאל לו: (הינו בן המלך האמת שהוא האדון שלו שאל אותו) ובאיזה גדלה היית, שאתה מתאנח על שבאת למדה זו? השיב לו וספר לו, איך שהוא היה מלך, והיו מרננים עליו שנחלף וכו', כנ"ל. (כי באמת זה האדם של הסוס, הוא הוא המלך הנ"ל אשר באמת הוא בן השפחה כנ"ל) וגרש את חברו כנ"ל. ופעם אחת בא על דעתו שלא טוב עשה ונתחרט וכו'. והיו באים עליו חרטות תמיד על המעשה הרעה והעולה הגדולה שעשה נגד חברו.

פעם אחת חלם לו, שהתקון שלו הוא שישליך את המלוכה, וילך למקום שעניו ישאו אותו, ובזה יתקן חטאו ולא רצה לעשות כזאת, אף היו מבבלבלין אותו תמיד חלומות הללו, שיעשה כנ"ל, עד שנגמר בדעתו, שיעשה כן, והשליך את המלוכה, והלך באשר הלך, עד שבא לכאן, ועתה יהיה עבד. וזה שמע את כל זה ושתק (הינו זה הבן מלך האמת, שהוא האדם של הבהמות,

בְּלִילָה שָׁמְעוּ קוֹל הַחַיּוֹת, שְׁכָלָם שׁוֹאֲגִים
וְהוֹמִים בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנוֹת, שְׁכָל הַחַיּוֹת
וְהָעוֹפוֹת כָּל־ם נָתְנוּ בְּקוֹלָם: הָאֲרִיָּה הָיָה
שׁוֹאֵג, וְהַלְבָּנָה הוֹמָה בְּקוֹל אַחֵר, וְהָעוֹפוֹת
מְצַפְצְפִים וּמְקַשְׁקָשִׁים בְּקוֹלָם וְכֵן כָּל־ם
הוֹמִים בְּקוֹלוֹת. וּבַתְּחִלָּה נִזְדַּעְזְעוּ מְאֹד, וְלֹא
הָטוּ אָזְנָם אֶל הַקּוֹל מִחֲמַת הַפֶּחַד, אַחֲרֵי־כֵן
הָטוּ אָזְנָם וּשְׁמְעוּ, שֶׁהוּא קוֹל נְגִינָה וְזִמְרָה
נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד.

וְהָטוּ אָזְנָם יוֹתֵר וּשְׁמְעוּ, שֶׁהוּא קוֹל זִמְרָה
וְנְגִינָה נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא תַעֲנוּג נִפְלְאָה
וְעִצּוֹם מְאֹד לְשִׁמְעַת זֹאת, שְׁכָל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁל
הָעוֹלָם כָּל־ם כָּאִינוּ, וְאֵינָם נֶחֱשָׁבִים, וּבְטָלִים
לְגַמְרֵי נֶגֶד הַתַּעֲנוּג הַנִּפְלְאָה הַזֶּה שֶׁל הַנְּגִינָה
הַזֹּאת. וְדִבְרוּ בִּינֵיהֶם, שִׁישְׂאָרוּ כָּאֵן, כִּי יֵשׁ
לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וּמִתַּעֲנוּגִים בְּתַעֲנוּג
נִפְלְאָה כֵּזֶה, שְׁכָל מִינֵי תַעֲנוּגִים בְּטָלִים כִּנְגֵד
זֶה.

וְהִסִּית הָעֶבֶד אֶת הָאָדוֹן (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת)
לְשֹׂאֵל אוֹתוֹ (אֶת אָדָם הַיֵּעַר) מַה זֹאת,
וּשְׂאָלוֹ. הִשִּׁיב לוֹ, שֶׁזֶהוּ אֵיךְ שֶׁהַחֲמָה עָשָׂה
מִלְבוּשׁ לְהַלְבִּנָּה, וְאָמְרוּ כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל
הַיֵּעַר: הֵייתָ שֶׁהַלְבִּנָּה עוֹשֶׂה לָהֶם טוֹבוֹת
גְּדוֹלוֹת, כִּי עֵקֶר מִמְּשַׁלְתָּם הוּא בְּלִילָה, כִּי

לְפַעֲמִים הֵם צְרִיכִין לְכַנֵּס בִּישׁוּב, וּבַיּוֹם
אֵין יְכוּלִים, וְעֵקֶר מִמְּשַׁלְתָּם בְּלִילָה,
וְהַלְבִּנָּה עוֹשֶׂה לָהֶם טוֹבָה כָּזוֹ, שֶׁמֵּאִירָה
לָהֶם, עַל כֵּן הִסְפִּימוּ שִׁיעֲשׂוּ נִגּוֹן חֲדָשׁ לְכַבוֹד
הַלְבִּנָּה, וְזֶהוּ קוֹל הַנְּגִינָה שֶׁאַתֶּם שׁוֹמְעִים
(דְּהֵינּוּ שְׁכָל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת מְנַגְּנִים נִגּוֹן חֲדָשׁ
לְכַבוֹד הַלְבִּנָּה, שֶׁקִּבְּלָה מִלְבוּשׁ מִן הַחֲמָה)

וּכְשֶׁשָׁמְעוּ שֶׁזֶהוּ נִגּוֹן, הָטוּ אָזְנָם יוֹתֵר
וּשְׁמְעוּ שֶׁהוּא נִגּוֹן נִפְלְאָה וְנִעִים מְאֹד מְאֹד.
וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם הַיֵּעַר הַנַּ"ל: מַה זֶה
חֲדוּשׁ אֲצִלְכֶם הֲלֹא יֵשׁ אֲצִלִּי כְּלִי,
שֶׁקִּבְּלָתִי מֵאֲבוֹתִי, שֶׁהֵם יָרְשׁוּ מֵאֲבוֹת
אֲבוֹתֵיהֶם, שֶׁהַכְּלִי עֲשׂוּיָה עִם עָלִים וְצִבְעוֹנִים
כְּאֵלוֹ, שֶׁכְּשֶׁמְנִיחִים הַכְּלִי הַזֶּה עַל אֵיזָה
בְּהֵמָה אוֹ עוֹף, אֵזִי תִכְּף מִתְחִיל לְנַגֵּן הַנְּגִינוֹן הַזֶּה.
אַחֲרֵי־כֵן חָזַר וְנִעֲשָׂה הַחֹכֵא הַנַּ"ל, וְנִעֲשָׂה
יוֹם. וְהִלֵּךְ לוֹ הָאָדָם הַיֵּעַר הַנַּ"ל, וְהוּא (הֵינּוּ
בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת) הִלֵּךְ לְחַפֵּשׂ אַחֵר הַכְּלִי
הַנַּ"ל. וְחַפֵּשׂ בְּכָל אוֹתוֹ הַחֶדֶר וְלֹא מָצָא,
וְלִהְלֹךְ יוֹתֵר הָיָה מִתְיָרָא לִילָף. וְהֵם, הֵינּוּ
הָאָדוֹן (שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת) וְהָעֶבֶד (שֶׁהוּא
בֶן הַשְּׂפָחָה בְּאֱמֶת, שֶׁהִיא מִתְחִלָּה מֶלֶךְ, כַּנַּ"ל), הָיוּ
מִתְיָרָאִים לוֹמְרֵי לְאָדָם הַיֵּעַר הַנַּ"ל
שִׁיוֹלִיכֶם לְיִשׁוּב;

שאלות לחידודא

בחן 38א:

מעשה י"א מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו (5)

- לכוון הכוכבים המאירים בלילה
- ה. איזה כלי הראה להם האדם היער?
- כלי שכשמניחים אותה על בהמה תיכף מתחיל לנגן
- כלי שכשמניחים אותה על עוף תיכף מתחיל לנגן
- שתי התשובות נכונות
- ו. האם בן המלך מצא את הכלי שמנגן בביתו של האדם היער?
- מצא
- לא מצא
- מצא, והיה מתירא ממנו לקחתו
- ז. האם למדת את המעשה השבוע?
- רציתי
- פעם
- פעמיים

- א. מה סיפר העבד לבן המלך אמיתי?
- שהוא היה מלך ומרננים עליו שנחלף, וגירש את חברו (בן המלך האמיתי)
- שהיה באים עליו חרטות על המעשה שעשה נגד חברו וחלם שישליך את המלוכה וילך למקום שעיניו ישאו
- שתי התשובות נכונות
- ב. מה זה קול החוכא (הצחוק) ששמעו סמוך לבוקר?
- שהיום שוחק מן הלילה
- שהלילה שוחק מהיום
- שהחמה שוחק מהלבנה
- ג. איזה קול שמעו בלילה?
- קול החיות, שואגים והומים
- קול העופות מצפצפים ומקשקשים
- שתי התשובות נכונות
- ד. לכבוד מי עושים החיות הקול הנ"ל בלילה?
- לכבוד הלבנה שמאירה להם בלילה
- לכבוד השמש שמאירה להם ביום

בעומק המעשה

האם הבן מלך אמר או חשב "אֲרָאָה וְאֶתְיֹשֵׁב אִיךָ לְנַחֵג עִם זֶה" ?

תשובות על מעשה י"א בן מלך ובן שפחה שנתחלפו (4)

לפי מה שלמדנו עד כה במעשה זו - מבגה אנשים ודברים התירא הבן מלך האמת ? 6

והוא היה מתפחד מאד מאד מן הסוחר, והיה מתירא פן יפה אותו הפאה אחת במקלו וימית תקף ושמע קול נהמת החיות ונתירא מאד.

בבואו על האילן, וירא והנה שוכב שם בן אדם, ונתירא

לפנות בקר שמע קול חוכא והוא נתבהל ונתפחד מאד מאד מזה

בתוך כך פגע פאדם אחד ונתבהל מתחלה - ונתירא לדבר עמו ולשאלו. מי אדם כזה, פן יפתח פיו ויבלענו

ובאו למקום שהיו שם נחשים ועקרבים ונתפחד מאד

דעם רבינ'ס
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך